

CVEČJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti

vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

VSEBINA 8. ZVEZKA.

Smert papeža Leona XIII.	225.
Mesec oktober. Premišljevanja o življenju sv. Frančiška. Eden in trideseti dan. Kako je sv. Frančišek mnogo kori- stil človeški družbi	227.
Podoba Bogu posvečene zlasti redovne osebe. IX. pogl. O ljubezni redovne osebe do njenih sester	231.
Vbozim v tolažbo!	234.
Nekaj čertic sè slovenskega misijona na Nemškem (Dalje)	239.
Spomini na moje romanje v Sv. Deželo. 2. V Aleksandriji; iz Aleksandrije v Kairo	243.
Življenje sv. Frančiška, popisano od treh njegovih tovarišev. V. pogl. Kako ga je Kristus prvič nagovoril	249.
P. Gelazij Rojko, mašnik 1. reda sv. Frančiška	251.
Blagoslovljenje kipa sv. Frančiška v Brežicah	254.
Tretji red na Robu	255.
Priporočilo v molitev	256.
Zahvala za vslišano molitev	256.

V GORICI
Hilarijanska tiskarna
1903.

O učenju naše knjižne slovenščine v začetnih in v višjih učiliščih.

Letošnje (LIII.) letno poročilo goriške državne gimnazije je prineslo programsko obravnavo „*Zur Pflege der slovenischen Schriftsprache an österreichischen Gymnasien*“, ki jo je spisal in tudi ko posebno brošuro izdal c. kr. profesor F. r. Ž n i d e r š i č. Ta spis mora interesirati po svoji tvarini gotovo vsakega učitelja naše slovenščine. In učitelj slovenščine, kakeršen koli, sem tudi jaz že nekaj časa, 32 let. Nič posebnega ne more biti torej, ako sem bil tudi jaz namenjen že o priliki dr. Ilešičeve knjige „O pouku slovenskega jezika“ nekaj podobnega napisati. Druge knjižne novice so mi pretergale začeto razpravo, ki sem jo pa hotel nadaljevati berž ko bi povedal na Korševe opazke glede naše slabe metrike nekoliko besed o Prešernu in njegovi razmeri do njegovih italijanskih vzorov. Ali za zdaj bodi odloženo tudi to. Odločil sem se torej pod gori stoječim naslovom objaviti nekoliko svojih dotičnih misli, bodisi da se vjemajo z nazori gospodov dr. Ilešiča in Žnideršiča ali da se jim kaj vpirajo. Želim s tem tudi jaz nekaj tvarine ponuditi „anketi“, ki bi se po namenu prof. Žnideršiča sklicala, da sestavi „jednoten učni načert, kánon domačega in šolskega beriva in prepotrebne inštrukcije za slovenski poduk na naših srednjih šolah“. Jaz seveda ne vem, ali bo hotela ali smela „anketa“ čakati na moje verstice, ki bodo počasi kapale, kaker po navadi. Pa nič ne de. Jaz, da po pravici povem, tudi nimam dosti zaupanja do tiste „ankete“. Saj pač vemo, kako krasen sad rodi dandanašnji parlamentarizem na političnem polju in kako si blizu ravno tisti stranki pri nas nasproti stojite tudi v znanstvenih vprašanjih, zlasti v abecedni vojski „I“ — ovo za čistost in nečistost. „Anketa“! — saj je Levec, če se ne motim (kaj gotovega ne vem, nisem bil „in fractione panis“), tudi po določbah neke „ankete“ sestavljal ali vsaj popravljal svoj pravopis, preden ga je drugič izdal, in vendar zahteva dobro znani naš prijatelj „anketo“, ki naj popravi ta pravopis, dasiravno mu je zagotavljal, preden je izešel, svojo najpopolnišo vdanost. Kaj pravite, — ke bi se tudi druga „anketa“, prav kaker prva, odločila za domačo, narodno izreko vbozega starca I, kar bi vže naprej vendar ne smelo biti izključeno, — ali bi se prof. Bežek in tovariši vdali tej drugi „anketi“? Najberž pač ne! Sodim to sam po sebi. Tudi jaz se v nasprotnem primeru ne bi vdal, naj bi mi sto „anket“ vkazovalo slovenščino izrekovati, kaker je slovensko ljudstvo v preteklih stoletjih nigdar in nikoli ni. Seveda se name g. profesorji in njih „anketa“ ne bodo ozirali, jaz njihovega eljanja ne bom vstavil. Obupam pa vendar ne. Moje upanje je naše slovensko ljudstvo, ki si ne bo dalo spakedrati svojega jezika; moje upanje so slovanski veliki jezikoslovci, ki so, koliker vem, na moji strani; moje upanje je zlasti tudi mladi sedanji in prihodnji rod slovenistov: — „carmina non prius audita virginibus puerisque canto“! Namerjane „ankete“ vendar se vsem tem nikaker nočem spodkopavati. V zgolj pedagoških vprašanjih bi moglo mirno posvetovanje brez dvojbe koristno biti; v čisto ortografskih rečeh bi se smela priznati



CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XX. tečaj.

— ❁ V Gorici 1903 ❁ —

8. zvezek.



Smert papeža Leona XIII.

Vternila se je lepa, svitla luč z neba, ki je svetila katoliški cerkvi in vesoljnemu človeštvu nad 25 let; veliki papež Leon XIII. je 20. julija 1903 sklenil svoje pozemeljsko življenje, plemenita duša njegova je odišla v hišo svoje večnosti! Sè serčnim sočutjem, splošnim, kaker ga ni našel dozday še nigdar vmirajoč človek na zemlji, je stal tako rekoč cel svet ob smertni postelji sivega starčka v Vatikanu, povsod se je molilo v katoliških cerkvah in družinah, pa tudi mej drugimi nekatoliškimi kristijani in celo nekristijani,

bolj za njegovo srečno smert ko za ozdravljenje, keterega po človeški sodbi ni bilo mogoče pričakovati. Zdaj pa prosimo Boga, Očeta nebeškega, naj očisti blago dušo dobrega očeta in poglavarja našega na zemlji vseh tudi najmanjših madežev, ki jih je vtegnila po človeški slabosti še imeti na sebi, naj mu podeli po obljubi svojega Sinu krono pravičnosti ter ga posadi v zbor slavnih očakov in ljubih patronov naših v nebesih, da bo od tam ko mogočen svetnik sè svojo priprošnjo pomagal Cerkvi, katero je tako modro vladal na zemlji. In če ima kedo dolžnost v ljubezni polnem spominu ohraniti velikega Leona XIII., imamo to dolžnost mi, otroci sv. očeta Frančiška, keterega prvi red je ljubil najbolj mej vsemi samostanskimi redovi ter ga je z mogočno besedo zedinil in ojačil, keterega tretjega reda ponižen brat je sam hotel biti, pa mu je postal tudi drugi oče in ustanovnik. Ali o tem smo pisali v „Cvetju“, kateremu je tudi v začetku podelil svoj poseben blagoslov, od prvega tečaja pa do sedanjega; to Vam je torej, dragi braveci, vse dobro in natančno znano. Druga velika dela Leona XIII. popisovati in po vrednosti hvaliti pa ne bi zadostovali vsi zvezki „Cvetja“ od prvega do zadnjega; popisovala se bodo in hvalila v velikih in učenih knjigah skozi prihodnja stoletja.

* * *

In zdaj obrišimo solze in obernimo oči k novemu papežu, ki ga je Bog odločil za vladarja svoji cerkvi, molimo, da bi jo dolgo in srečno vladal ter goreč o gen j kerščanske ljubezni razširil po vesoljnem svetu, da preneha enkrat že sovraštvo in preganjanje ter začne človeški rod naposled živeti v miru in edinosti na tem svetu, oči vperte v svoj višji cilj in konec v boljšem, večnem življenju pri Bogu!

Mesec oktober.

Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.

(Posnel iz laškega „Il mese consacrato al serafico Patriarca S. Francesco, del P. Candido Mariotti“ p. C. L.)

Eden in trideseti dan.

Kako je sv. Frančišek mnogo koristil človeški družbi.

1.

Slišali smo, kako je sv. Frančišek osebno in z ustanovo svojih treh redov mnogo koristil sveti veri in sv. katoliški cerkvi; s tem je pa tudi ob enem koristil človeški družbi. Največja dobrota, katero more človek svojemu bližnjemu storiti je ta, ako mu kako pomaga, da svojo nevmerjočo dušo reši za večna nebesa, in zatorej se mora vsaki, ki to naj večo dobroto spozna, potruditi, da jo tudi bližnjemu stori. Zraven tega pa bo pravi katoličan skerbelt tudi za časno srečo svojega bližnjega, ker je ta nekako sredstvo, s katerim mu pomaga do večne sreče; večna sreča je pravi človeški cilj, po katerem mora hrepeneti, časna sreča pa je pripomoček, da ta svoj cilj doseže. Zavoljo tega tudi govori nebeški zveličar: „Iščite najpervo božje kraljestvo in njega pravico in vse drugo vam bo priverženo“. Gdor ni popolnoma tujec v zgodovini, mora spoznati, da se je sveta katoliška vera vedno družila s pravim izobraženjem narodov in njihovim blagostanjem. Kjer so narodi sprejeli sveto vero, tam se je kmalu pokazalo tudi izobraženje in blagostanje; tam pa, kjer svete vere sprejeti niso hoteli, ne najdemo družega kaker revo, nevednost in surovost. Le poglejmo samo ta del sveta, v katerem mi živimo, Evropo, in priznati moramo, da ga je le sveta katoliška vera ali katoličanstvo do tolike stopnje izobraženosti in olike povzdignilo. Resnico je tedaj govoril

učeni protestant, ki je rekel v svoji zgodovini evropske izobraženosti in napredka, da je v vsakem času in na vsakem kraju le vera bila, ketera je narode izobrazila. Pač res, koliko so storili za časni blager in napredek sv. Gregorij Veliki, sv. Gregorij VII, sv. Pij V, sv. Benedikt, sv. Bernard, sv. Dominik, sv. Ignacij, sv. Vincencij od Pavla!

2.

Kaj pa je človeški družbi dobrega storil sv. Frančišek in njegov red? Kaj od nas zahteva sedanji svet, ki nas zaničuje in le po strani gleda? Če zahteva dobrohotnost in človekoljubje, ketere lepe besede tolikokrat izgovarja, pa se le redko po njih ravna, vprašam, gdo je bolj človekoljuben in za blagostanje človeške družbe bolj vnet, kaker redovniki sploh in posebno redovniki sv. Frančiška? Gdo je ustanovil v srednjem veku za vbogo ljudstvo tolikanj koristne hranilnice (Monte di Pietà), ali ni to bil frančiškan, blaženi Bernardin iz Feltra? Ako svet zahteva, da bi bili učeni v računstvu, v prirodoslovju in strojeslovju, katero se dandenes tolikanj čisla, zadostuje imenovati Rogerija Bakona, o katerem neki nepristranski zgodovinar terdi, da je bil eden iz meju naj bolj učenih in bistroumnih mož srednjega veka, ki je bolj kaker vsi drugi pospešil znanost prirodoslovja. Ako zahteva svet, da bi bili v našem redu podjetniki daljnih popotovanj, da bi s temi popolnili znanosti ali kaj znamenitega iznašli, lahko rečemo, da brez redovnikov sv. Frančiška ne bi bila najdena Amerika, ali vsaj takrat ne; zakaj Krištof Kolumb je ravno pri frančiškanih v Rabidi našel pomoč, katero mu je kralj in kraljevi dvor odrekli. Frančiškani so kraljico Izabelo pregovorili, da mu je dovolila, kar je bilo za to podjetje potrebno; oni so ga spremili, oni so križ postavili v novo zemljo in tam prvi darovali nekervavo daritev svete maše. Ali morebiti svet išče glasovitih voditeljev ljudstva in modrih politikov? Tudi takega imamo

v našem redu, namreč Himenesa kardinalja in nadškofa Toledskega, ki je bil ob svojem času naj modrejši državnik, tako da sem imal Španjska le njemu zahvaliti, da še obstoji in je do slave prišla. Morda želi kdo vojskovodji, ki so branili sveto vero in domovino? Naj se spomni na sv. Janeza Kapistrana, ki je zbral okolu sebe veliko vojsko in potolkel pri Belemgradu največjega sovražnika kerščanstva, kervoločnega Turka, ko je žugal celo Evropo podvreči polumescu. Iz tega vidimo, da so redovniki sv. Frančiška do zdaj mnogo koristili človeški družbi, in moramo sklepati, da bodo, ako ne zgrešijo svojega poklica in zvesto posnemajo zglede svojih predhodnikov, tudi nadalje mnogo mogli koristiti.

Pa kako, ali svet ne ve za to, kar so manjši bratje človeški družbi storili? Oni za to dobro ve, kaker pozna tudi dobrote drugih redov in svete katoliške cerkve sploh. Če je temu tako, zakaj nas pa vendar le zaničuje, zakaj nam pogostokrat očita, da smo nasprotniki napredka? Temu se ne smemo čuditi. Mi smo sinovi in nasledovci serafinskega očaka, sv. Frančiška, ki je bil matančen posnemavec nebeškega učenika Jezusa Kristusa, kaker smo to v prejšnjih premišljevanjih videli. Koga pa so bolj sovražili in preganjali, kaker ravno Jezusa Kristusa, ki so ga naposled obsodili k naj bolj sramotni in terpljenja polni smerti, smerti na križu? Ali hočemo, da se se bode nam, njegovim nasledovcem in učencem bolje godilo, kaker se je godilo njemu, našemu učniku? Ali ni on sam rekel: „Če vas svet sovraži, pomislite, da je prej mene sovražil. Ako bi ovi od tega sveta bili, bi vas svet ljubil, ker pa niste tega sveta in sem vas jaz iz njega ločil, zato vas svet sovraži.“ Tedaj nam je to v dobiček in v čast, če nas svet zaničuje, ker ravno to spričuje, da smo pravi nasledniki in posnemavci Jezusa Kristusa. Zraven pa se moramo seveda potruditi, da nas svet ne bo imel

vzroka imenovati nekoristnih, nedelavnih in svetovnemu napredku nasprotnih. Delajmo vsak po svoji moči in zmožnosti v čast božjo in korist našega bližnjega, spolnujmo dolžnosti poslovanja, katero nam je pokorščina naložila, ne da bi se pri tem zmenili za sodbo popačenega sveta. Vedno imejmo pred očmi namen samo Bogu dopasti in od njega pričakujmo plačila za naš trud in naše delovanje, nikaker pa ne pričakujmo plačila od sveta.

Zgled.

Ko je sv. Frančišek nekikrat bil v zamaknjenju, se mu je prikazal Jezus ter se je ž njim pogovarjal o njegovem redu, katerega, kaker mu je rekel, je on sam v svoje varstvo sprejel. Razodel mu je tudi štiri reči, katere spričujejo veliko ljubezen Jezusovo do reda manjših bratov. Perva je, da bo ta red do konca sveta obstal; druga, da tisti, ki bodo red sovražili in preganjali, ne bodo dolgo živeli, ako se ne poboljšajo; tretja in četrta pa je, da bo podelil Bog velike milosti ne samo redovnikom sv. Frančiška, ampak tudi vsim tistim, ki bodo redu naklonjeni. Glede prve obljube je sicer res, da more najvišja cerkvena oblast po božjem pripuščanju tudi naš red zatreti, kaker to more glede drugih redov, vender pa smemo po vsi pravici prepričani biti, da bo naš red vedno stanoviten ostal v službi svete cerkve in svetega evangelija. Glede druge obljube, bi se pač ne bilo čuditi ako bi božja pravica s preneglo smertjo kaznovala tiste, ki bi se prederznili sovražiti in preganjati red, kateri je vstanovljen v prid in podporo svete katoliške cerkve. Kar pa zadeva milosti, ki so manjšim bratom in njih prijateljem obljubljene, smemo tudi prepričani biti, da nam jih bo Bog res delil, ker je zvest v svojih obljubah. Pripomniti moramo pa, da je za to tudi naše sodelovanje neobhodno potrebno, in bi sami sebe goljufali, ako bi mislili, da nam je za večno

življenje že zadosti, da smo manjši bratje sv. Frančiška ali pa prijatelji manjših bratov.

P r a v i l o s v. F r a n č i š k a: „Resnično vam povem, da je Bog manjše brate poklical in poslal v korist in zveličanje sveta“.

M O L I T E V.

O vsegamogočni, večni Bog, kateri vetrovom zapoveš, in prenehajo, zapoveš nevihti in se pomiri, stegni, prosimo te, svojo vsegamogočno roko nad razburjeno morje tega sveta, da se poleže in nastane zopet tihota in mir. Daj, da človeški rod spozna, da je edino dobro le v tebi najti, da je prava izobraženost in pravi napredek, da tebe ljubimo in tvoje zapovedi spolnjujemo; daj, da se odpadniki skesani vernejo k svoji materi, sveti cerkvi, ketera željno steza svoje roke proti njim. Daj pa tudi nam duha našega serafinskega očeta, da bomo njegovi pravi otroci in posnemavci. To te prosimo po zasluženju velikega aposteljna miru, sv. Frančiška, našega očeta in učenika. Amen.

Konec.

Podoba Bogu posvečene zlasti redovne osebe.

P. A. M.

IX. P O G L A V J E.

O ljubezni redovne osebe do njenih sester.

Ljuba hči! opominjam te, da se vadi v kerščanski ljubezni do svojih sester. Nikedar te ne morem dosti k temu spodbujati. Koliko nagibov imaš ljubiti jih iz ljubezni do Boga! Povedati ti hočem neketere teh nagibov, da jih boš pogosto premišljevala in se nikoli ne pregrešiš zoper to lepo čednost.

Gospod je rekel: „Ljubi svojega bližnjega, kaker samega sebe“. Ali nisi dolžna slušati Gospoda svojega Boga? Ali niso tvoje sestre tvoji bližnji? Ali je mogel Gospod to zapoved še bolj določno povedati? Redovna oseba, ketera ne ljubi svojih soster, tudi Boga ne ljubi. Koliker bolj ona ljubi svoje soster iz ljubezni do Boga, toliko bolj ljubi Boga; zakaj nerazdružljiva je ljubezen do Boga od ljubezni do bližnjega; ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega je tako rekoč le ena čednost. Predmet je različen, nagib je eden in isti.

Nevesta Kristusova! Nauk tvojega božjega ženina je, da se mej sabo ljubimo. To je njegova zapoved, njegova najvažniša zapoved.

On je to zapoved prenovil, razložil in čudovito spolnjeval. Ta ljubezen je znamenje, na katerem on spozna svoje učence.

O prvih kristjanih so ljudje govorili: „Glejte, kako se mej sabo ljubijo“; o vsaki samostanski družini bi se moralo reči: „Glejte, kako se mej sabo ljubijo; vsi so enega serca, enega duha“. Kaj je družina, kjer veje duh ljubezni? Pozemeljski raj, zavetje vseh čednosti. Kaj pa je družina, kjer ni te kerščanske ljubezni? Prebivališče greha in neka versta pekla. Vodilo se v taki hiši ne spolnjuje; dolžnosti se zanemarjajo; najsvetejša opravila se opravljajo brez pobožnosti, večkrat celo po nevredno; v taki hiši vlada nezadovoljnost sè svojim stanom, nejevolja in žalost. Zunanji ljudje se pohujšujejo, pobožni zdihujejo.

Redovna oseba brez kerščanske ljubezni ima od redovne osebe le obleko in od kerščanske osebe le ime na sebi.

Kako srečna si, pobožna redovna oseba, da živiš v hiši, kjer so tako dobro znana pravila mejsebojne ljubezni in kjer se tudi zvesto spolnjujejo!

Vadi se pri vsaki priložnosti v tej čednosti; nobena ni taka potrebna za duhovni napredek kot je ta. Gospod ti bo vse bogato povernil, kar storiš iz kerščanske ljubezni.

Ljuba duša! Keder si v družbi svojih soster, naj vse tvoje obnašanje razodeva to kerščansko ljubezen; nikedar ne kaži nejevolje, meržnje, zopernosti. V pogovorih naj vlada ljubezen. Varuj se pikanja, zbadanja, zopernega

opravljanja. Bodi postrežljiva; stori hitro in zastonj; ljubezen je hitra in nesebična.

Neketere redovne osebe ne morejo kar nič naprej v kerščanski popolnosti in z veliko težavo opravljajo svoje dolžnosti. Vzrok pa je le ta, ker so do Boga tako merzle in skope in zato je tudi Bog skop do njih. On je na svoje mesto postavil našega bližnjega; kar njemu odrečemo, Bogu odrečemo, kar njemu iz ljubezni storimo, Bogu storimo.

Pobožna duša! Bodi ljubezniva in Bog bo do tebe darežljiv; on ti bo dal svoje milosti, ki ti bodo osladile vse, kar je težkega. Ako bo tvoje serce za ljubezen odperto, boš lahko in hitro napredovala na potu Gospodovem.

Kakošne lastnosti pa mora imeti tvoja ljubezen?

1. Ona mora biti splošna; raztezati se mora na vse sosesstre. Vsaka je po podobi božji vstvarjena, na vsaki se svetijo popolnosti božje. Ljubi vse enako in ogiblji se posebnega prijateljstva, ker to zelo kvari pravo ljubezen in škoduje vsaki redovni družini.

2. Tvoja ljubezen naj bo velikodušna. Premagaj vse zapreke in žrtvuj se zaradi ljubelega miru. Zopernosti in poniževanje mora tvojo ljubezen še bolj vneti. Veliko ljubezen skazuj pred vsem tistim, ketere so ti manj všeč in manj naklonjene.

Vedi, da je neka merzlota do kake osebe večkrat nekaj natornega in brez vsacega greha ako se ta le prostovoljno ne goji. Vender se zatajaj tudi v tem in nabrala si boš veliko zasluženja.

Posvetni ljudje znajo dobro skrivati svoja čutila, svojo nejevoljo; ali bi ne mogla ravno to storiti redovna oseba iz čednosti?

Prosim te, ljuba duša, nikedar ne stori kaj tacega, kar bi tvojo sosesstro vžalostilo, če te je še tako razžalila. Ako si jo pa v naglici in nehote bodisi z besedami ali obnašanjem razžalila, popravi berž, kaker ti bo ljubezen in ponižnost narekovala.

Častno je za vsacega, ako svoje napake spozna in popravi, ob enem pa naredi to človeka bolj previdnega in pazljivega.

3. Tvoja ljubezen mora biti nesebična. Kerščanska ljubezen ne išče lastne koristi. Pokaži sosestram, da jih ljubiš

iz čiste ljubezni do Boga, ne zato da bi te tudi one ljubile in ti stregle.

Tvoja ljubezen mora biti čeznatorna in zato večkrat zdihni :

„O Bog ljubezni! daj mi pravo ljubezen!“

4. Tvoja ljubezen naj bo dobrotljiva. Ogiblji se napačnega razlaganja, sumljivosti, hudobnih misli in sodbá. Ako vidiš kako nepravilnost, ne razlagaj si precej, da se je zgodila iz hudobije, in zagovarjaj osebo, pri kateri si jo zapazila, potoži Bogu, ne pa drugim sestram in upaj, da se bo poboljšala.

Ne zadovolji se pa, ljuba duša, samo s tem, da svojih sosester neljubeznivo ne presojaš, da jim ne daješ slabega zgleda, nisi vzrok njih tožbá; tudi ne samo s tem, da si do njih prijazna; tvoja ljubezen se mora kazati v djanju.

Moli rada za svoje sestre, dajaj jim dobre svete; če se vjema s tvojo službo in če moreš kaj koristiti, jih opomni tudi na njih napake.

V svojih pogovorih jih vodi h Bogu, tolaži žalostne in postrezi jim vselej z veseljem, priserčno pa ljubi bolehtne in slabotne.

Iz vsega tega lahko spoznaš, imaš li ljubezen in ima li tvoja ljubezen potrebne lastnosti. Poglej v serce in vprašaj se: Ali se nisem nikoli pregrešila zoper ljubezen? Ali imam popolno ljubezen? Ali si hočem resno prizadevati za to čednost? Kaj moram storiti?

Vbozim v tolažbo!

«Bogatin in vbožec se srečata;
Gospod je obeh stvarnik.» Preg. 22, 2.

Kolikokrat se to prav po besedah zgodi, da se srečata bogatin in vbožec! Vender v tem primeru ne smemo besede „srečati se“ umeti le v navadnem pomenu. Sveto pismo hoče reči: Bogatin in božec, oba živita na svetu; na svetu so bogati

in vbogi. In zakaj je tako, sveto pismo samo pove: „Gospod je obeh stvarnik.“ Bog torej tako hoče.

Koliko tolažbe za vas je v teh besedah, dragi bravci! Saj vas je namreč večina vbogih in dostikrat se vam zdi, kaj ne, da ste nepotrebni na svetu, dostikrat obupavate, s težkimi mislimi gledate v prihodnjost, — ali vedite: Gospod je vaš stvarnik!

Vi gledate bogatine, ki jih srečujete v življenju; kličete jim „blager“, ali morda nasprotno, morda jih čertite; — ali pomnite: Gospod je tudi njih stvarnik!

Tvoj sosed je morebiti bogat, ima vsega preveč in prezira tebe, ki si vbog delavec, ki si le s težavo služiš vsakdanji kruh, ali ne pozabi: Gospod je vaju obeh stvarnik!

Tisti, ki te je vstvaril, tisti je hotel, da si se rodil pod slamnato streho. Tvoj stvarnik hoče, da živiš v vboštvu in pomanjkanju. In glavni namen, ki ga ima človek, je vender le ta, da spolnjuje voljo svojega začetnika. Gotovo! terdo je misliti: vbog sem, in še hujše: vbog bom morda celo življenje. Ali misel: „Bog tako hoče“, ali me ne bo ta misel tolažila, ali mi ne bo lajšala vboštva, ali ne bom rad prenašal tega, kar mi je naložil Gospod?

Božja volja ni, da bi bili vsi ljudje vbogi, ali Bog hoče, da je veliko vbogih. „Zakaj on je nizkega in mogočnega vstvaril.“ Modr. 6, 8. „Kedor vbogega zaničuje, očita njegovemu stvarniku.“ Preg. 17, 5. Ako misliš, da ni Božja volja v tem, kaj ti pomaga? Ali boš potem vboštvo lažje prenašal? Kedar vživaš to, kar tvoji naravi vgaja, ki je pa proti Božji volji, takrat se kljub vživanju ne čutiš srečnega. Kako boš še le prenašal vboštvo, ki ne vgaja tvoji natori, ako te ne bo tolažila zavest, da je tako Božja volja?

Poglej na Kristusa in povej: ali je vboštvo Božja naredba ali ne!? Kaj mu je branilo, da ni prišel na zemljo ko mogočen kralj, ki bi bil presegel sè svojim bogastvom vse narode tega sveta? Lehko bi bil to storil! In vender je prišel vbog, si izbral vbogo mater, vboge učence in je sploh z vbogimi najrajše občeval ter ni imel, kamer bi bil svojo glavo naslonil. „Lisice imajo jame, in ptice neba gnjezda; Sin človekov pa nima, kamer bi glavo naslonil.“ Mat. 8, 20.

Po Kristusovem zgledu so tudi svetniki z veseljem prenašali vboštvo, in si je celo prostovoljno izbrali kot zvesto družico v življenju. Le spomnite se na serafinskega očeta, sv. Franciška, in na toliko njegovih posnemavcev! Pa saj ste tudi vi sami, dragi

bravci, ali vsaj mnogi izmed vas, v tretjem redu. Tudi vi želite posnemati sv. Frančiška. Ako vam Bog ni dal premoženja, bote torej tem lažje spolnjevali Božjo voljo. Ako vam je pa Bog dal bogastvo, o, tedaj bodite vbogi vsaj v duhu, ne navezujte svojega serca na premoženje! Božja volja namreč je, da bi bili vsi vbogi, vbogi v duhu. „In je odperl svoja usta in učil: blager vbogim v duhu; ker njih je nebeško kraljestvo.“ Mat. 5, 2. 3.

S prenašanjem vboštva spolnjuje Božjo voljo tudi tisti, ki si je to nakopal z lastnim zadolženjem. Ni bilo Bogu dopadljivo, ko si razsipal in zapravljaj premoženje; ali njegova volja je, da zdaj poterpežljivo nosiš križ, ki si si ga sam naložil. Ker si delal zoper Božjo voljo, ko si zapravljaj, lenaril, delaj zdaj pokoro in ponižno prenašaj zaslužen kazni!

Ti si šteješ v čast, ako spolnjuješ voljo imenitnih ljudi; dostikrat ti prizadene to veliko truda, in vender storiš voljo tistih, ki ti zapovedujejo. Ako spolnjuješ voljo ljudi, ali boš voljo Božjo zanemarjal? Ti, ki sramotno strežeš svojim strastem, vzdigni se iz blata in povzdigni se više: zaverzi lastno voljo in spolnjoj voljo Božjo?

Zakaj pa je Božja volja, da si vbog, ali samo zato, da te boli?

Modri oče ne tepe zato; on hoče le srečo tistega, ki ga vdari. Tudi vboštvo ti bo prineslo srečo na tem in na onem svetu. „Nikar se ne boj, moj sin! vbogo sicer živimo, pa veliko dobrega bomo imeli, ako se bomo Boga bali in se vsega greha ogibali in dobro delali.“ Tob. 4, 23. Tako je tolažil Tobija svojega sina, preden se je le-ta odpravil na daljno pot. Zaupal je pri svojem vboštvu v Boga, in zato ga je Bog poplačal že na tem svetu. Prišla je sreča, prišlo je premoženje v njegovo hišo. Tudi ti, ki si zdaj vbog, boš morda še bogat, ako boš poterpežljivo nosil svoj križ.

In ako ima biti drugače, in boš ostal celo življenje vbog, nikar si tega ne jemlji preveč k sercu! Ali misliš, da so bogatini vsi srečni? Le poslušaj sveto pismo: „Lakemnik se ne nasiti denarja; in kedor bogastvo ljubi, ne bo imel sadu iz njega; tedaj je tudi to nečimernost. Kjer je veliko blaga, ondi jih je tudi veliko, ki ga vživajo. In kaj to pomaga posestniku, kaker da se svojimi očmi bogastvo gleda? Sladko je spanje delavcu, na malo ali veliko je; sitost pa bogatega mu ne da spati. Tudi je še druga prehuda slabost, ki sem jo videl pod soncem: bo-

gastvo spravljeno svojemu gospodarju v škodo. Zgine namreč v kaki prav hudi nesreči: rodil je sina, ki bo v največjem vboštvu.“ Prid. 5, 9—13.

Taka je kaj pogosto osoda bogatih. Gotovo! bogastvo samo na sebi je sreča in pride od Boga. Zato tudi ne smemo bogatinov prezirati, ali celo sovražiti zato, ker so bogati. „Ne obrekuj kralja v svoji misli, in na skrivnem v svojem hramu ne kolni bogatega!“ Prid. 10, 20.

Pač pa je bogastvo nesreča, ker so le redki, ki je prav rabijo. „Boljši je vbožec, ki hodi v svoji priprostosti, kakor ki viha svoje ustnice, in je nespameten.“ Preg. 19, 1. Boljši je vbožec, ki v svoji priprostosti živi, kakor bogatin na hudobnih potih.“ Preg. 28, 6.

Kedo pa rabi prav bogastvo?

Tisti, ki iz svojega premoženja modro skerbi za se in za svoje, tisti, ki po besedah svetega pisma „svojo roko odpira vbogemu in svoje dlani steguje proti potrebnemu,“ tisti, ki lahko reče z besedami pravičnega Joba: „Oče sem bil vbogim.“ Preg. 31, 20. Job. 29, 16.

Glejte, vbogi, kako Bog skerbi za vas! Ni vam dal premoženja, naložil pa je dolžnost bogatim, da oni skerbe za vas, da vas podpirajo in vam pomagajo. Saj jim naravnost zapoveduje, kar je zapovedal že Izraelcem: „Ako kedo izmej dvoje bratov, ki prebivajo znotraj vrat tvojega mesta, oboža v deželi, ki ti jo bo dal Gospod, tvoj Bog, ne zakerkuj svojega serca in ne stiskaj svoje roke, temuč odpri je vbogemu ter mu posodi, kar vidiš, da potrebuje.“ V. Mojz. 15, 7. 8. „Ne bo se manjkalo vbogih v deželi tvojega prebivanja: torej ti zapovem, da odpiraj svojo roko svojemu potrebnemu in vbogemu bratu, ki prebiva s teboj v deželi.“ V. Mojz. 15, 11. „Kedor pa prošnjika zaničuje,“ pravi naravnost sveto pismo, „bo pomanjkanje terpel.“ Preg. 28, 27. Tako preti Bog s kaznijo tistim, ki se vbogih ne vsmilijo.

In zdaj, vbogi, še recite, da ste zapuščeni, da je Bog na vas pozabil. Res, da vsi bogatini ne spolnjujejo svoje dolžnosti, ali vender jih je mnogo blagega serca, ki radi in veliko pomagajo vbogim.

Ker vam Bog ni dal premoženja, dal vam je nekaj družega, kar je več vredno ko zlato in srebro, dal vam je zdravje in zadovoljnost. Le pogledjte bogatina! Od prevelikih skerbi za denar mu peša zdravje in gine mir serca. Kako naj prebiva zadovoljnost

tam, kjer ne poznajo družega kakor denar? Ti pa, ko gledaš svoje dobre otročiče, ko gledaš svojo skerbno, delavno ženo, ali se ti ne širi serce od veselja? Ali bi šel res menjat z bogatinom? Ali ti ni vse to ljubše kakor največje bogastvo?

Zaupajte torej, vbogi, Bog vas ne bo zapustil! „Vboge bo rešil iz njegove nadloge“. Job. 36, 15. „Gospod je pribežališče siromaku, pomočnik o pravem času v stiski“. Ps. 9, 10. „Otroci, ozrite se na človeške rodove, da še nihče ni bil osramoten, ki je v Gospoda upal“. Sir. 2, 11. In Kristus nas nad vse lepo opominja: „Poglejte ptice pod nebom, ker ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice, in vaš Oče nebeški jih živi. Poglejte lilije na polji, kako rastejo; ne delajo in ne predejo; pa vam povem, da še Salomon v vsi svoji časti ni bil tako oblečen, kakor njih ena. Ne skerbite tedaj: Kaj bomo jedli, ali kaj bomo pili, ali s čem se bomo oblačili? Saj ve vaš Oče nebeški, da vsega tega potrebujete“. Mat. 6, 26. 28. 29. 31. 32.

Naj se bahajo bogatini z obilnim blagom in premoženjem. Prišel bo čas, ko bodo klicali: „Kaj nam je prineslo? Modr. 5, 8. Tako bodo popraševali bogati na sodnji dan. Takrat bomo Božjo previdnost še le prav umeli. Zdaj, ko smo na svetu, se nam zdi mariskaj neumljivo, čudno. Na tem svetu je prav tako, kakor pravi Pridigar v svetem pismu: „In sem videl pod soncem, da ne dobivajo hitri stave v teku, ne močni vojske, ne modri kruha, ne učeni bogastva, ne umetni prikupljivosti, ampak da stoji vse na času in naključju.“ Prid. 9, 11.

Ko pa bo prišla smert, takrat bo vse drugače. Kaj bo takrat pomagalo bogatemu vse njegovo bogastvo? „Bogatin, kedar bo zaspal, nič ne ponese seboj; odperl bo svoje oči in nič ne bo našel“. Job. 27, 19. „Zakaj kateri hočejo obogateti, padejo v skušnjavo in v zadergo hudičevo in v veliko nepridnih in škodljivih želj, ki potope človeka v pogubljenje in končanje.“ I. Tim. 6, 9. „Resnično, vam povem, da bogati pojde težko v nebeško kraljestvo“. Mat. 19, 23. „Vmerl je pa tudi bogati in je bil pokopan v pekel“. Luk. 16, 22. Tako sveto pismo. Glejte, ljubi bravci, kako težko se bogatini zveličajo! Zato, ako ste zdaj vbogi, in vam pri vsi vaši delavnosti vendar le vsega primanjkuje, poterpite! Prišel bo čas, ko bote tudi vi stali pred sodnikom. Kako lahek bo odgovor, ako bote v svojem vboštvu zvesto Bogu služili! Potem bo tudi o vas veljalo: „Prigodilo se je pa, da je

vmerl vbogi, in so ga nesli angelji v naročje Abrahamovo“. Luk. 16, 22.

Ako nam v tem življenju Bog ne plačuje vedno naših dobrih del, to ne nasprotuje njegovi pravičnosti in dobrotljivosti. V svoji modrosti nam hrani zato tem večje plačilo v nebesih. Saj je to življenje je kratko, plačilo pa bo večno.

Ke bi se nam zdaj prav dobro godilo, bi morebiti pozabili na Boga, na dušo, na večnost. In v resnici človek v sreči kaj rad pozabi na vse to! Ke bi nam Bog dal bogastvo, kedo more terditi, da bi mu ne bilo v pogubo? Kedo pa bi hotel dati nebesa za malo denarja? Kedo bi hotel terpeti večno, zato ker se je malo časa veselil? „Kaj namreč pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?“ Mat. 16, 26.

Vdajte se torej, vbogi, v Božjo voljo in poterpežljivo nosite sveto vboštvo! Da, sveto vboštvo! Saj je bilo vboštvo delež najsvetejših ljudi. In tudi vi se bote po vboštvu, ako je bote v duhu pokore nosili, posvetili. In tako bo prišel čas, ko se bota bogatin in vbožec srečala tudi na drugem svetu, in tisti Gospod, ki je obeh stvarnik, bo tudi obeh sodnik.

P. V. K.

Nekaj čertic sè slovenskega misijona na Nemškem.

P. S. Z.

(Dalje. *)

Društvom moramo prištevati še razne bratovščine in tudi tretji red. Pomudimo se še malo pri teh.

Vsagdo lahko sam sklepa, da pri tako razvitem in odločnem katoliškem življenju, kaker je na Vestfaljskem, morajo cveteti tudi bratovščine. Največ udov šteje v krajih

*) Zadnjič sem omenil na str. 213 in 214 nekaj malega o nemškem «Volksverein». Števila udov, shodov in člankov, ki jih z glavnega sedeža ali centrale pošiljajo v katoliške časopise, so deloma sedaj že spremenjena, deloma sem bil o njih slabo podučen. Opozoril me je na to neki članek v «Slovincu» o tem. Ker se moja in njegova števila niso vjemala, obernil sem se v M. Gladbach, odkoder sem dobil zanesljive najnovejše podatke, iz katerih je razvidno, da je štel to društvo koncem junija letošnjega leta 300.000 udov. Na glavnem sedežu v M. Gladbach piše 6 mož, mej katerimi so štirje duhovniki, socialjne in apologetične članke,

industrije menda Marijina družba; posebno dekleta, ali recimo gospodične, in žene, ali gospe, se odlikujejo z gorečnostjo za njo. Malo jih je, da ne bi bile v njej. Mož in mladeničev ni toliko — vsaj jaz jih nisem opazil —, ker imajo društvo sv. Barbare in sv. Jožefa, in še nekefera druga, ki jim Marijino družbo nadomestujejo. Zelo pičlo mislim mora biti število onih domačinov, ki ne bi bili vpisani v prav nobeno cerkveno društvo ali bratovščino. O tujcih tu ne govorim, ker ti so pogosto zelo malomarni v verskih stvarih. Precej razširjena je tudi bratovščina pres. Serca Jezusovega, karmeljska pa ne tolikanj kakor na Slovenskem in tudi tretji red ne. Bil sem v župniji, ki šteje nad tri tisoč katoličanov, pa ste izmej vseh vpisane v tretji red samo dve osebi, akoravno župnija ni posebno daleč od samostana. Mesto Dortmund, največe v Vestfaliji, pa tudi najbolj napolnjeno sè socijalnimi demokrati, ima 60—70000 katoličanov, v tretjem redu jih je pa le nekaj malega, iz mesta in okolice vseh skupaj okoli štiri tisoč. Drugod jih je tu več, tam zopet manj, a splošno se sme reči, da je na Slovenskem tretji red mnogo bolj razširjen ko na Vestfaljskem. Sperva sem se temu čudil; toda če pomislimo, da so za časa kulturnega boja vsi frančiškani morali zapustiti svoje samostane in so se še le pred kakimi desetimi leti polagoma smeli vračati, ter so morali samostane in cerkve večinoma povsod na novo zidati in skrbeti za najpotrebniše stvari v cerkvi in stanovanju, v vsem odvisni od miloščine dobrotnikov, nasprotno pa strogo nadzirani od vladne strani, potem ni čudno, da cvetoča saksonska provincija sv. Križa ni mogla dosedaj še toliko storiti, koliker bi bilo

ketere pošiljajo v dveh posebnih listih («Sozial-Korrespondenz», redno vsaki teden in «Apologetische Korrespondenz» navadno vsaki teden) štiristo petdeseterim časopisom po celi Nemčiji. Samih «letečih listov» (Flugblätter) je razposlalo društvo od začetka tega leta do 15. junija blizu 8 milijonov (7.918.400). Shodov je imelo od l. 1891, ko je bilo ustanovljeno, pa do sedaj vseh skupaj nad deset tisoč, letošnje leto pa že 800.

Kedor se želi bolj natančno podučiti o tem za katoličane na Nemškem prekorišnem društvu, mu bodo dobro služili zvezki: «Der Volksverein», katerih dobi vsaki ud po osem na leto in pa «Handbuch für die Freunde und Förderer des Volksvereins für das kath. Deutschland».

želeti. Toda, hvala Bogu, goreči patri se trudijo se vso vnemo za razširjenje tretjega reda, število raste in upati je, da bo Frančiškov duh našel pristop v pobožna serca Vestfaljcev.

Ko sem mej drugim povedal neketerim tamošnjim patrom, ki so me prišli pervikrat v obednico pozdravit, da je pri nas tretji red deloma zelo razširjen, in omenil, da imamo zanj poseben list, „Cvetje“, so bili zelo veseli, da skoraj iznenadeni. Začeli so vpraševati o naši provinciji razne stvari in ko smo se o tem pomenili, vpraševali so nadalje, ali je naš narod tudi nagnjen k odpadcu, ali imamo kaka društva, bratovščine, božja pöta, ali so pri nas lepe cerkve itd. Povedal sem jim, da hudobno vpitje: „proč od Rima!“ pri nas Slovencih ne najde odmeva, naštel sem razna naša društva in mnoge bratovščine, ki lepo vspevajo, omenil tretji red, v keterega se pridno vpisujejo in blizu brez izjem vodilo natančno izpolnjujejo, tudi o božjih potih na Brezju, na Sv. Gori pri Gorici in na sv. Višarjih nisem molčal, pohvalil sem posebno Kranjce, kako radi molijo sv. rožni venec, vsaka družina, če je le mogoče sleherni večer, kako pridno prihajajo k sv. maši tudi ob delavnikih, v prvi versti v Ljubljani razni stanovi, posebno pa služabnice in delavke iz tobačne tovarne in predilnice, kako pogosto pristopajo mnogi k sv. zakramentom, kako krasne cerkve imamo v mestih in na deželi. Sobratje so se čudili, skorej se jim je zdelo neverjetno, da je kaj takega mogoče v Avstriji, ki je sicer po imenu in prebivavcih katoliška, a tam v slabem glasu. Ko sem jim še povedal, s koliko vnemo so se v zadnjih treh letih, ko smo po celi Kranjski obhajali sv. misijone, ljudje vdeleževali misijonskih pobožnosti, kako razširjena je Mohorjeva družba in neketeri dobri časopisi posebno „Domoljub“, spremenili so svoje misli o Slovencih in eden je pristavil: „Potem so pa vaši ljudje doma dobri, pobožni ljudje!“ „Tako je“, pridenem; „so neketere izjeme mej olikanci in enakimi ljudmi, a splošno je v veliki večini ves naš narod pobožen narod, zvest Bogu in cesarju“. Veseli so bili prijazni patri nad tem in napili so na zdravje in blager vsem poštenim Slovencem.

Omeniti moram tu, da Nemci tam gori Slovencem niso sovražni kakor ob naših mejah. Tu se skorej nihče ne sme

pokazati Slovenca in ne govoriti materinega jezika, ako noče biti zaničevan in izzivan, tam te imajo za dobrodošlega gosta iz slovenskih dežel. Pervikrat me je skerbelo stopiti na pruska tla, ker sem mislil, da so vsi Nemci našim enaki, sedaj se veselim, če smem uživati prijaznost in vljudnost Vestfaljcev in se vmekniti neolikanosti in surovemu izživljanju naših obmejnih Nemcev, kaker tudi Italijanov. Seveda se imajo tudi tamošnji Nemci za mnogo višje nad nami, kaker sploh nad vsemi Avstrijci, a kedo naj jim to za zlo vzame? Oni so ponosni na svojo cvetočo Vestfalijo, mi pa bodimo ponosni na svoje pošteno slovensko serce. Več večih in manjih mest sem obhodil, obiskal marisketero cerkev, ogledal to in ono, a čim dalje sem bil, čim več sem videl, s tem večim ponosom si upam terditi, da gre v pobožnosti dati prednost našemu vernemu narodu. Dokler smo pa zvesti Bogu, nas tudi on zapustil ne bo. Le ne sramujmo se biti sinovi slovenskih očetov in mater, ampak s ponosom priznajmo v besedi in delih: „Slovenec sem.“ To bodi naša čast!

Vernimo se nazaj k društvom. Nihče ne more tajiti, da so dobra društva neprecenljive vrednosti za naše čase. Potrebna so, da se zavarujemo proti pogubonosni socialjni demokraciji, potrebna pa tudi, da se po njih pospešuje pravo kerščansko življenje in postavijo prave meje naraščajoči razberzdanosti. Različne so napake naših dni, poglobitve menda so sledeče: Preveliko hrepenenje po vživanju in grešnem veselju, neumna zapravljalnost in pijančevanje, brez keterega si mnogi veselja še misliti ne morejo. Ni dolgo tega, ko sem slišal nekega mladeniča žalostno tožiti, kaker da se mu godi vnebovpijoča krivica: „Denes je moj god, pa še pijan nisem bil.“ Varčnosti je mnogo premalo; pri mnogih gre ves zaslužek za pijačo, pri drugih za obleko in razno nepotrebno olupšavo stanovanja in telesa, le malo je v resnici varčnih. Nadalje se v naših dneh mešajo pojmi, spreminjajo nazori, zapeljuje se s prevaro v besedi in pismu; treba je torej poduka tudi priprostim delavcem, da se morejo obvarovati nepremišljenosti, nezadovoljnosti in uporov, na drugi strani se pa vspešno potegovati za svoje pravice in braniti proti krivici. Proti vsem naštetim boleznim in enakim napakam naših dni so pa razen dobrih časopisov

najboljše sredstvo dobra društva osnovana na podlagi sv. vere. Za ta stan, za to starost, kraj in razmere je to bolj primerno, drugod zopet kako drugo bolje vspeva. Ne zahtevajmo, da morajo biti vsi ljudje člani društva, katero je ravno nam ljubo, ampak delajmo na to, da bo vsaketeri Slovence v onem društvu, ki je za njegovo dobo in razmere in stan najbolj pripravno.

Čeravno so pa društva za naš čas neobhodno potrebna, vendar s tem ni rečeno, da moraš biti pri vseh. Ne! Bodi ud enega ali družega društva, a ne vseh, ki jih poznaš in se snujejo tu in tam. Ne biti vpisan vsaj v eno dobrodelno ali izobraževalno društvo je napaka, a nič manjša napaka je nalagati si breme, keterega nositi ne moreš. In to velja tudi za bratovščine. Boljše je biti dober ud malo bratovščin, ko slab ud mnogih.

(Dalje prih.)

Spomini na moje romanje v Sv. Deželo.

(P. E. P.)

2. V Aleksandriji; iz Aleksandrije v Kairo!

Po sv. maši smo najprej ogledali veliki in prostorni frančiškanski samostan sv. Katerine Aleksandrijske, kjer poslujejo patri v arabskem in v skoraj vsih evropskih jezikih. Vsako nedeljo se pridiguje ako se ne motim, v sedmih jezikih. Samostan ima tudi faro, ki šteje več kaker 30.000 duš. Blizu samostana ima latinski nadškof svojo hišo, cerkve svoje pa nima. Samostanska cerkev je ob jednom tudi škofijska.

V najnovejših časih so se v Aleksandriji naselili tudi drugi redovniki in redovnice. Jako vspešno delujejo n. pr. jezuitje, lazaristi, šolski bratje, ki tekmujejo mej seboj v duhovnih in telesnih delih usmiljenja.

Ko smo ogledali domači samostan, smo šli v mesto, ki šteje okoli 300.000 prebivavcev. Akoravno ima Aleksandrija še prav mnogo evropskega, nam je vendarle vsak korak, keterega smo storili, pričal, da smo na novem svetu. Kaker povsodi v velikih mestih, tako se vidijo tudi tukaj

velike hiše, ponosne palače in široke ceste, ki so še zadosti snažne. Ako pa kreneš iz glavnih — rekel bi evropskih cest v kako postransko ulico, se boš kaj naglo prepričal, da si na Jutrovem.

Aleksandrijo je leta 332 pred Kr. vstanovil Aleksander Veliki in kmalu je dobilo to mesto zavoljo svoje lege in svoje loke svetovni pomen. Pa ne le trgovina, mariveč tudi vednosti in umetnosti so cvele v stari Aleksandriji. Ali stara slava in stari ponos Aleksandrije sta že zdavnaj minila. Minili, ali bolje rečeno zginili so tudi vsi spominiki, ki bi pričali o nekedanjem blišču in sijaju. Slavna izobrazena Aleksandrija je zdaj le veliko trgovinsko mesto, ter ima kot tako vse slabe strani in lastnosti primorskih trgovinskih mest.

V Aleksandrijo in Kairo zahajajo kaj rade služiti tudi naše Slovenke, in dobe, ker so marljive in delavne, prav lep zaslužek. Ker so pa nevarnosti tukaj mnogo večje in hujše, kaker drugje, se jih žalibog mnogo pogubi. Vboge neskušene sirote pridejo v Afriko z namenom pošteno služiti si kruha; pa kaj ke pridejo zapeljivcem v roke, kateri jim preskerbe sicer kruha, morda celo dobrega kruha, toda s kakšnimi sredstvi in s kakšnimi pogoji! — Poštenje, nedolžnost, da večkrat vera so v naj večji nevarnosti! Nenravnost in v Egiptu grozno gospodariti, zato pač mariskatera slovenska cvetka pade morda za večno zamorjena.

Storilo se je sicer zoper to že mnogo, odkar deluje tukaj slovenski duhovnik in v Kairi herviški in odkar se je vstanovilo društvo „Slovenska Paljma ob Nilu“. Pa kaj, ke se jih mnogo noče približati duhovniku! Kaj, ke hočejo živeti brez nadzorstva!

Kerščanski stariši, koliker morete branite svojim hčeram v Aleksandrijo in Kairo! Ako pa ne morete, prosite svoje gospode župnike, da naj sporoče slovenskemu duhovniku, da bo vsaj vedel za novo svojo ovčico, ter jo skušal obvarovati nesreče, greha in ostudnega življenja. Sicer pa naj bo zaslužek še tako dober in služba še tako izverstna, kaj pomaga vse to? Saj je rekel Kristus: „Kaj namreč pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi“? (Mat. 16, 26).

Še dopoldne, kmalu po našem prihodu smo se odpe-
ljali z vlakom v Ramle, ki so prav blizu Aleksandrije in so
letovišče in kopališče bogatejših Aleksandrijcev. Vožnja iz
mesta v Ramle je jako lepa; na levi gledaš skoraj ves čas
neskončno morje, na desni pa skoraj nepretergano versto
lepih hiš in poletnih hišic, mimo katerih korakajo dolge
verste kamel. Tik železnice pa se pasejo lepe dolgoušne
črne ovce. V Ramlah se derži skoraj vila vile, (tako bi
lahko imenoval lepe mično izdelane hišice za poletje), vsako
pa obdaja skerbno obdelan vert, v katerem so nasajene
krasne afriške cvetlice in ponosne vitke paljme.

Tudi v Ramlah imajo frančiškani svoj hospic in faro.
Obiskali smo ljubeznive sobrate, potem po smo se vernili
po tisti poti nazaj v Aleksandrijo. Tukaj je blizu kolodvora
lepa nova patrijarhalna cerkev katoliških koptov z mično
palačo koptovskega patrijarha. Na cerkvi, kaker tudi na
škofijski palači sem zapazil avstrijskega orla. Katoliški kopti
so namreč pod avstrijskim pokroviteljstvom. Naš presvitli
cesar je pa tudi z velikimi velikodušnimi denarnimi prispevki
pripomogel, da se je sezidala ta krasna cerkev, menda prav
na mestu, kjer je stala v stari Aleksandriji škofijska cerkev,
v kateri je tako junaško branil veliki sv. Atanazij verske
resnice.

Popoldne smo ogledali aleksandrijske katakombe, ketere
so služile še v paganskih časih v pokopališče imenitnim
meščanom. Prav slučajno so jih našli pred tremi leti. Ko-
pali so, da bi postavili novo hišo; kar se vdero tla in de-
lavec pade globoko v katakombe. Ta najdba je bila veli-
kanskega pomena za starinarje. „De-Kom-El-Chogafa“ ime-
nujejo te katakombe. Nekako čudni, občutki se lotijo člo-
veka, ki stopi v ta podzemeljska bivališča mrtvih — raz-
svetljena od električne luči. — Velikanske in lepe so te ka-
takombe, ki pa berž ko ne še niso vse odkrite; zlasti krasno
je svetišče, ki je podobno našim kapelam.

V obče se terdi, da so te katakombe lepše od rimskih.
Ker rimskih še nisem videl, ne morem niti priterditi, niti
zanikati. Sicer pa je to verjetno, ako premislimo, da so še
tukaj v aleksandrijskih katakombah pokopavali naj imet-
niši ljudje, mej tem ko so se v Rimu prvi kristijani, mej
keterimi je bilo več vbožcev, kaker pa bogatinov. Po kata-

kombah, kaker sploh celo popoldne nas je vodil z veliko prijaznostjo naš rojak g. Radoslav Debelak, kateremu so vse znamenitosti aleksandrijske do celega znane.

Iz katakomb smo šli skozi borni arabski del mesta v muzej, kateri ima sicer mnogo znamenitosti iz gerških in rimskih časov, pa se vendar nikaker ne da primerjati ne glede znamenitosti, ne glede obsežnosti z muzejem, keterega smo pozneje videli v Kairi. Na poti v muzej smo ogledali Pompejev steber, 32 m. visok, iz enega samega kamna. Ta veličasten steber je postavil rimski oblastnik Pompej v čast cesarja Dioklecijana okoli leta 400 po Kr. Kaj vse je videl ta steber, ki je nekedaj stal v sredi slavnega mesta! Ponošno je gledal na prekrasne templje egiptovskih malikov, zrl na slovečo knjižnico, katera je štela nad 300.000 zvezkov. Kedo bi mogel naštetiti one modrijane, ki so iskali dušne hrane iz te velikanske zakladnice zlasti v času Ptolomeja II. Filadelfa in tudi pozneje še v času, ko so postavili ponosni ta steber? Kje je vse to? Vse je minilo, vse je zginilo! — Kjer so se ponosno proti nebu dvigale marmornate palače, stoje zdaj borne ilnate koče vbozih felahov; kjer so se zapravljali nekedaj milijoni v raskošju, ti zija zdaj naproti bleda beda in veliko pomanjkanje. Resne misli nam vzbujajo veličastni ta spominik iz davne preteklosti.

Ko smo ogledali vse, kar je bilo znamenitega, smo se zbrali na povabilo verlih naših aleksandrijskih Slovencev na prijaznem domu g. Debelaka, kjer imajo Slovenci svojo čitalnico in društvo »Slovenska Paljma ob Nilu« svoje zbirališče. Ljubeznivost dobrih naših rojakov nas je pripravila kmalu v najboljšo voljo in skoraj bi bil pozabil, da sem na afrikanskih tleh. Tako je bilo prijetno in domače, da bi bil skoraj mislil, da sem kje doma, ne pa v daljni Aleksandriji. Gospod dr. Pečnik, duša tega društva, mi je mnogo mikavnega pravil o življenju beduinov, prostih prebivavcev puščave. Kako podobno je to življenje tudi dandanašnji še življenju sv. očakov in življenju priprostega izraeljskega ljudstva v časih, o kateri nam pripoveduje sv. pismo! — Toda o tem morda ob priliki drugi krat.

Ako pridejo te skromne verstice tudi tje črez veliko lužo v gostoljubno čitalnico aleksandrijskih Slovencev, naj

prineso pozdrav verlim našim rojakom in preserčno zahvalo za njih ljubeznivi sprejem!

Drugo jutro, dne 27. januarija smo šli na citadelo, ktera je nekako to, kar je goriški ali pa ljubljanski grad. Kako veličasten pogled je raz to terdnjavo čez celo mesto in na širno morje! Videl sem, tukaj kaker pozneje v citadeli v Kairi, mnogo berhkih angleških vojakov, ki so vse nekako bolj gosposki in ponosni kaker naši, in veliko angleških kanonov, kateri so kar nastavljeni in pripravljeni, ako treba; seveda potem gorje Aleksandriji, oziroma Kairi.

Mnogo se je že pisalo in se še piše o Angležih, in sicer za nje in proti njim. Gotovo je to, da so storili in žertvovali za napredek v Egiptu silno veliko. Prav Angleže imamo zahvaliti, da so povsod železnice, povsod telegrafi in da povsod vlada lep red, keterega smo tako zelo pogrešali povsod drugod na Jutrovem, kjer ni angleške oblasti.

Ker Aleksandrija nima drugih znamenitosti, gleda popotnik in romar, da čim preje pride naprej, da se lahko nekoliko dalj pomudi v Kairi. Tako smo ravnali tudi mi. Okoli poldne smo z berzovlakom odrinili proti Kairi. Železnica tja je sezidana leta 1855 in je popolnoma evropejsko vravnana. Se silno naglostjo vozi berzovlak, ki rabi iz Aleksandrije do Kaire le nekaj čez tri ure. Gledal sem skoraj ves čas skozi okno, da bi koliker mogoče videl; pa kaj, ke smo s toliko naglostjo dervili naprej! — Videl sem na pol nage fehale, t. j. priproste kmetiške prebivavce, ki so se trudili na polju v potu svojega obraza. Videl sem njih skrajno priproste ilnate kolibe, ki se niti z našimi svinjaki ne dajo primerjati in mislil sem si, da se sužnjim ob času starih faraonov ni moglo slabše goditi.

Od začetka smo se vozili skozi prijazne vertove, pozneje pa smo imeli na desni in levi deloma močvirje deloma vodo, — jezero »Marijut« — staro jezero Mareotis. Hitro smo derčali mimo grozno vbožnih vasi do prvega večjega mesta Damanhur, ki šteje blizu 30.000 prebivavcev. Visoki dimniki pričajo, da je tukaj dosti tovaren. Blizu kolodvora sem zapazil cerkvico frančiškanov, kateri imajo tudi tukaj svojo župnijo. Komaj smo dobro obstali, že so se pripodili nadležni arabci, ter nam ponujali vode, jajec, kruha, poma-

ranč in sladkorjevih terstov, ki so podobni stebelom naše koruze in imajo v sebi sladek sok.

Moški imajo na glavi turško erdečo kapo, fes, okoli katerega imajo nekateri ovito nekako ruto, kar se imenuje turban, kapi sami pa pravijo tarbuš. Oblečeni so v dolgo suknjo, katere barve so različne in v plave ali pa bele silno široke hlače. Ženske pa nosijo zagrinjalo na obrazu, ker mora biti vsaka žena, katere se očitno pokaže, zagrinjena. Da pa vidi, ima narejeno zagrinjalo le od oči dol, priterjeno pa je na nekako cev, ki sega navzdol čez čelo do nosa. Vboge žene pa, ki nimajo zagrinjala, si obraz onečedijo s črnimi velikimi lisami. Kaj rade si baryajo tudi obryi s temno in nohte z erdečkasto-rumenó barvo. Veliko nagnjenje imajo do rink, perstanov in zapestnic, katere nosijo na rokah in nogah, tudi v ušesih in celo v nosnicah. Okoli vratu imajo pri nas dekleta in žene včasih nabrane koralde, arabke pa nosijo okolu vrata ali pa v lasih kakor koralde nabran denar. Zato boš v menjalnicah, ako menjaš denar, večkrat dobil prevertanega, katerega pa, ako le mogoče, odkloni, ker je manjše vrednosti. Sicer pa moram resnici na ljubo pripoznati, da so na Jutrovem moški bolj nečimerni, kakor ženske.

V Damanhuru nismo dolgo čakali, kmalu smo zopet dirjali naprej. Izmejnadaljnih postaj omenim le mesto Tanta, ki ima okoli 60.000 prebivavcev. To mesto ni — vsaj kolikor sem mogel videti — nič posebnega, je pa, kakor sem zvedel, na jako slabem glasu glede mravnosti. Od postaje Benha je vožnja od trenutka do trenutka znamenitiša. Pri Kaljubu se prvič zagledajo umetno narejeni visoki hribi — piramide. Kmalu potem se zagleda v daljavi Mokatamsko gorovje, zatem pa prekrasna Kaira s svojimi vitkimi minareti (zvoniki mohamedanskih templjev, toda brez zvonov, katere nadomestuje duhovnik, ki glasno kliče z minareta ljudi k molitvi.) Za minareti se kmalu zapazijo tudi mošeje, ali džamije (mohamedanski templji), in slednjič celo morje biš. **K a i r a.**

Zivljenje sv. Frančiška,
pisano od treh njegovih tovarišev, kateri so nekedaj
z njim občevali.

V. POGlavJE.

Kako ga je Kristus v prvič nagovoril, in kako je on potem
do smerti nosil v sercu terpljenje Kristusovo.

Enkrat, ko je jako goreče prosil božjega vsmiljenja, mu je
Gospod razodel, da mu bo v kratkem povedano, kaj mu je storiti.
Njega je to s tako radostjo napolnilo, da je ves iz sebe od ve-
selja, o teh skrivnih rečeh tudi nehote ljuljem kaj povedal. Go-
voril je pa previdno in prikrito, rekoč, da noče iti v Apulijo, te-
muč da hoče doma delati imenitne in velike reči. Ko so ga pa
zapazili tako spremenjenega njegovi tovariši, od katerih se je
vže tako duševno odvernili, akoravno je telesno kakšenkrat še z
njimi občeval, so ga zopet kaker zasmehovaje vprašali: „Ali se
hočeš oženiti, Frančišek?“ On jim je pa nekako prikrito odgo-
voril, kaker je bilo gori rečeno.

Malo dni potem, ko je šel mimo cerkve sv. Damijana, mu
je bilo v duhu rečeno, da naj gre notri molit. Noter vstopivši
je začel goreče moliti pred neko podobo križanega, katera je miló
in dobrotljivo spregovorila, ter mu dejala: „Frančišek, kaj ne
vidiš, da se moja hiša ruši? Pojdi torej, ter mi jo popravi“. In
tresoč in čudeč se odgovori: „Rad bom to storil, o Gospod.“
Razumel je namreč, da je to rečeno o tisti cerkvi sv. Damijana,
ki je od velike starosti bila blizu razpada.

Tiste besede so ga pa tako razveselile in razsvetlile, da je
dobro spoznal v svoji duši, da jih je sam križani Kristus izgo-
voril. Ko je šel pa iz cerkve, je videl duhovnika sedečega pri
cerkvi; in segel je v možujo in mu dal nekoliko denarja in dejal:
„Prosim Vas, gospod, kupite olja, in naj neprenehoma gori sve-
tilnica pred tistim križem; in keder boste ta denar potrosili v ta
namen, Vam bom zopet dal, koliker bo treba“.

Od tistikrat je bilo torej njegovo serce tako ranjeno in
raztopljeno pri spominu terpljenja Kristusovega, da je vedno,
dokler je živel, v svojem sercu nosil rane Kristusa, Gospoda

našega, kaker se je kesneje očitno pokazalo s ponovljenjem ravno tistih ran v njegovem telesu, kar se je na čuden način zgodilo in jasno pokazalo. Od tedaj nadalje je svoje meso tako zatajeval da je zdrav ali bolan se svojim telesom ostro ravnal, in mu komaj ali nič ne prizanašal. Zato je tudi na dan svoje smerti priznal, da se je jako pregrešil nad „bratom oslom“ to je telesom.

Neki drugi krat je hodil sam jokajoč in stokajoč na glas, blizu Sv. Marije od Porcijunkulje, in ko ga je slišal neki duhovni mož, si je mislil, da je slab ali da ga kaj boli. On mu pa reče: „Jaz objokujem terpljenje mojega Gospoda, zavolj keterega me ne bi smelo biti sram glasno se jokati po celem svetu“. In nato se je začel tudi oni ž njim na glas jokati.

Zgodilo se je tudi večkrat, keder je od molitve vstal, da so bile njegove oči kervave od britkega jokanja. Pa on se ni samo z jokanjem pokoril zavolj terpljenja Kristusovega, temuč tudi se zderžanjem v jedi in pijači. Ko je kedaj s posvetnimi sedel pri mizi, kjer so mu dali za telo okusnih jedi, je on le kaj malega pokusil, izmišljajoč si kak izgovor, zato da se ne bi mislilo, da je jedi pustil iz zderžnosti. Keder je pa jel z brati, je večkrat v jedi deval pepela, ter jim, da bi pokrtil svojo zderžnost, rekel, da je brat pepel čist.

Enkrat mu je rekel neki brat pri jedi, da je bila blažena Devica Marija ob času, ko je bilo treba iti jest, tako vboga, da ni imela svojemu sinu kaj dati jesti. Slišavši to, je božji človek z veliko žalostjo zdihnil, šel proč od mize in na tleh jedel kruh. Večkrat se je tudi zgodilo pri mizi, da je pustil jed in pijačo, ko se je komaj vsedel k mizi, in je stal ko zamaknjen v premišljevanju božjih reči. Takrat se ni pustil obenemu motiti, ter je iz globočine svojega serca zdihaval. Govoril je tudi bratom, da keder ga slišijo tako zdihovati, naj Boga hvalijo, in zanj goreče molijo. To smo mimogrede omenili o njegovem joku in zderžnosti, da bi s tem dokazali, kako je bil on po prikazni in besedah podobe križanega do smerti presunjen od terpljenja Kristusovega.

P. H. R.



P. Gelazij Rojko,

mašnik 1. reda sv. Frančiška.

(V spomin k obletnici njegove smerti.)

24. jan. 1832 se je rodilo očetu Rojku pri Sv. Petru blizu Maribora moško dete, ki je prejelo pri svetem kerstu ime Pavle. Dete je pa bilo od rojstva bolešno ter je ostalo celo majhino. Vboga mati mu je iskala pomoči pri vseh zdravnikih v okolici, tudi v bližnjem mestu Mariboru, ali zastonj. Zdravniki so rekli, da temu otroku sploh ni mogoče pomagati. Ali mati ne obupa; če ljudje ne morejo pomagati, more pa Bog! In dobra mati sklene bolnega otroka nesti h Sv. Trojici ter mu prositi zdravja pred milostno podobo trojedinega Boga samega. Oče odsvetuje, ker bi dete lahko vmerlo mej potjo. Mati ga zaverne: „Otrok je svete Trojice, naj bo živ, ali mertev“, ter se odpravi z otrokom v naročju na romarsko pot. V sloveči romarski cerkvi ga popolnoma daruje presveti Trojici z obljubo, da ga zopet pripelje, da se sam dostojno zahvali, ako zadobi zdravje. In kedo bi se ne začudil, mati prinese otroka domov in zdrav je bil. Čez devet let, 4. majnika l. 1843, pa pripelje krepkega dečka pred milostno podobo, da se zahvali za življenje in zdravje, katero mu je tedaj izprosila.

Ko so videli stariši višjo nadarjenost svojega sinka, so ga dali v Maribor v latinske šole, ketere je doveršil leta 1853. Dasiravno vedno veselega značaja se je odločil mladenič nato vendar za samostansko življenje ter prosil sprejema v red sv. očeta Frančiška. V Gradcu je imel biti preoblečen. Na poziv patra provincijalja se odpravi tja; ali še pred samostanskimi vratmi je imel nesrečo. Vrata so bila zaperta. Pavle pozvoni in vratar pride ter vpraša: «Kaj je?» Pavle odgovori: «V samostan bi rad šel.» Vratar pa pravi: «V samostan se ne sme iti», se oberne ter zapre vrata. Pavle je ostal pred zapertimi vratmi in dolgo je moral čakati, preden je kedo prišel in so ga spoznali ko kandidata za redovni stan. Ta nezgoda mu ni šla iz glave. Ko je bilo vse poravnano in se je potem s patrom

provincijaljem po vertu sprehajal, se je še v eno mer smejal. Patru provincijalju se je to čudno zdelo; vpraša ga: «Kaj se pa smejete?» Pavle se je namestu odgovora le še bolj smejal. P. provincijalj mu nato zapretí: «Zato dobite spominik za celo življenje» in res so dali Pavletu redovno ime Gelazij, ki pomeni po gerško blizu to, kar bi se po naše reklo «smejavček».

Pavle Rojko je postal torej frančiškanski klerik, frater Gelazij, je študiral bogoslovje ter bil 26. julija 1857 v mašnika posvečen. In pri Sv. Trojici, kjer mu je otroku dobra mati izprosila zdravja, se je pater Gelazij meji svojimi so-brati zanje zahvaljeval trojedinemu Bogu z nekervavo daritvijo novega zakona. Tukaj je tudi pozneje ko dušni pastir največ delal. Dasiravno je bil kaj časa tudi v Mari-boru in v Lankovicah, najdelj je bil vendar pri Sv. Trojici; tukaj se je trudil s posebno ljubeznijo za čast božjo in zveličanje duš.

Leta 1865 je bil izvoljen p. Gelazij Rojko za predstoj-nika Trojiškega samostana, ali prav za prav hospica. In tedaj je napel blagi pater vse svoje moči, da bi svetišče sv. Trojice kolikor le mogoče povzdignil. Zidal, popravljal, lepšal je na vse strani. V cerkvi in zunaj cerkve, na stólpih, v samostanu, na vertih, na pokopališču je delal s čudovitim vspehom. Nekedo mu je celo očital, da hoče vse preverniti. Cerkev je dobila nov tabernakelj, novo obhajilno mizo in pridiznico. Vsi altarji so se marmorirali in pozlátili. Podobe angeljev in svetnikov po cerkvi so bile jako poškodovane, manjkalo jim je deloma perstov, rok, peroti. Marljivi predstojnik je dal vse popraviti. S posebno gorečnostjo je skerbel, da se je milostna podoba sv. Trojice očistila, da so se poživile na nji barve ter se je obdala s spodobnim okvirjem. Ko je bilo to doveršeno, so z največjo slovesnostjo duhovniki sami prenesli milostno podobo nazaj na svoj prostor.

Ko predstojnik se je p. Gelazij posebno odlikoval tudi sè svojo gostoljubnostjo. V poletnem času je pogostil po 100, po 150 in še več gostov v enem mescu.

Ko pridigar je slovel daleč na okrog. K majnikovim pobožnostim, ki so se posebno svečano opravljale, so prihajali ljudje po več ur daleč tudi ob delavnikih. Nastop

patra Gelazija je bil častitljiv, govor izredno priserčen, ginljiv in prepričaven. Njegova beseda je imela posebno moč. Dosegel je pri vernem ljudstvu vse, kar je želel. Toliko večja pa je bila tudi zavist in jeza posameznih sovražnikov duhovniškega stanu; ž njimi je imel p. Gelazij mnogo težav.

Svoje pridige je marljivo pater vse pisal in po številu verstil. Dasiravno bolehav v gerlu, je imel vendar vsega vkup okoli 3500 pridig, kerščanskih nauk in nabožnih govorov.

Enako gorečega se je pokazal tudi ko katehet. Če je kateri otrok kaj hudega storil, ga je poklical vnu in še le čez nekaj časa, ko se je pomiril, mu je začel očitati, kar je zakrivil. Prigovarjal pa mu je tako priserčno, da se je otrok začel jokati. In ko je odpuščenja prosil in obljubil poboljšati se, potem mu je rekel mirno: «Zdaj pa le derži roko sem». In prejel je zaslužen kazni. Hudobo otrok premagati in zatreti si je prizadeval p. Gelazij na vso moč. Če so bili otroci sprideni, mu je šlo to tako k srcu, da se je tresel od žalosti in še jesti ni mogel.

Svoje dobre namene se je trudil zveršiti se vso stanovitnostjo v kljub vsem zaprekam. Enako stanovitno se je vojskoval ko župnik za cerkvene pravice s posameznimi nasilnimi osebami. Seveda taka nasprotstva niso mogla biti prijetna dobroserčnemu patru; službo samostanskega predstojnika in župnega upravnika je čutil ko težko butaro, ki se je je želel oprostiti. In želja, se mu je izpolnila. Leta 1869 je bil v eni in isti uri od sodnije v Celju nedolžen spoznan in od zbranega provincijalnega redovnega starešinstva svoje težke službe rešen.

Vendar je moral od l. 1881 do 1882 vnovič nositi breme predstojnika Trojiškega samostana in župnije. Tedaj je bilo, ko je dal sezidati tri kapele ob cerkvenem zidu, zadnje tri postaje sv. križevega pota, ki ga je želel postaviti okoli cerkve in samostana.

Zadnja leta svojega življenja je imel terpeti p. Gelazij dolge in težke bolezni. V tem času se je razodevala posebno njegova velika ljubezen do presvetega Rešnjega Telesa. Vsaki dan je želel biti obhajan in v kljub velikim bolečinam je kleče prejemal Najsvetejše, dokler je le količkaj mogel.

(Konec prih.)

Blagoslovljenje kipa sv. Frančiška v Brežicah.

Lepo in genljivo slovesnost smo imeli na nedeljo 3. maja t. l. v Brežicah. Naša cerkev do sedaj ni imela niti slike niti kipa sv. Frančiška. Kaj ne, da kaj takega ne bi smeli pogrešati v frančiškanski cerkvi. Tega pogreška tudi pri nas odslej več ne bo, ker imamo zdaj v tretjeredniški kapelici lep poldrugi meter visok kip sv. očeta Frančiška, katerega smo 3. maja slovesno blagoslovili. Ta dan je bil tudi shod tretjerednikov, za to je bila pobožnost tim slovesniša. Tretjerednice so splele več vencev, da smo ž njimi oplešali kapelico in kraj, kamer smo postavili kip.

Ob dveh popoldne se je vpričo samostanske družine in mnogoštevilnih tretjerednikov zveršilo blagoslovljenje. Neko sveto veselje je prešinilo vse navzočne, ko so po blagoslovljenju pevci zapeli lepo pesmico: Sv. Frančišek Serafinski, Oče novih bratov zbran....

Še bolj nas je pa genilo, ko so štirje kleriki novici dvignili kip sv. Frančiška in ga nesli v procesiji po samostankem hodniku zopet v cerkev. Tako se nam je zdelo, kaker bi nosili živega sv. Frančiška.

Ko so postavili blagoslovljeni kip na pripravljeno mesto na steno, je voditelj tretjega reda poslušavcem pojasnil pomen slovesnosti in opisovaje kip je dal tretjerednikom nekaj lepih naukov v spomin in posnemanje.

Kapelico, v katero smo postavili kip sv. Frančiška, sedaj res lahko imenujemo tretjeredniško kapelico. Do sedaj sta bila namreč v nji že oba patrona tretjega reda sv. Ludvik in sv. Elizabeta. In sedaj čuje nad njima še sv. oče Frančišek. V sredi altarja pa je lep kip Matere Božje Karmeljske. Tudi to ni brez pomena. Kedo drugi bo mogočniše branil tretji red sv. Frančiška, ako ne kraljica nebes in zemlje!

Zahvalo za vso slovesnost smo za Bogom najpervo dolžni preč. p. Nikolaju Meznariču definatorju in gvardijanu pri Sv. Trojici. Lansko leto so preskerbeli naši cerkvi dva lepa stranska altarja Serca Jezusovega in Serca Marijinega in letos smo pa dobili po njihovem posredovanju kip sv. Frančiška. Vsi trije kipi so delo rok domačega kiparja g.

Leopolda Perkota od Sv. Trojice v Slov. Goricah. Naj verlemu poštenemu mojstru sv. Frančišek pri Sercu Jezusovem in Marijinem sprosi, česar mu mi za lepo in hvalevredno delo ne moremo poverniti!

P. A. Č.

Tretji red na Robu.

(Dopis tretjerednice Marije Bavdek.)

Župnija Rob v dekaniji Ribniški na Dolenjskem ima tudi nekaj udov tretjega reda, čeravno ni pri nas vstanovljena skupščina. Pridružili smo se skupščini bližnje župnije pri Sv. Gregorju in torej tudi tja hodimo k shodom, ki jih nam prirejajo velečastiti gospod ondotni župnik Frančišek Krumpestar, katerim naj bo serčna zahvala za trud, ki so ga in ga bodo, ako je volja božja, še imeli z nami. Kaker že po mnogih župnijah, tako imamo tudi pri nas bratovščino presvetega Rešnjega Telesa, vrejeno tako, da je prvo nedeljo v mescu skupno počestčenje, drugo nedeljo molijo možje in mladeniči, tretjo dekleta, četero pa žene. Bog daj, da bi se jih še mnogo pridružilo, ki bi s pravo pobožnostjo častili presveti zakrament. Za razširjanje vednega češčenja bodimo zlasti mi udje tretjega reda pomočniki naših dušnih pastirjev. Ne zakopajmo talenta, keterega nam je Bog dal, v zemljo, temuč pridobivajmo si ž njim še več družih, da bomo enkrat mogli reči: „Glej, Gospod, en talent si mi dal, pa ž njim sem si še drugih pridobil, pridobila“, in da bo tudi nam Gospod enkrat mogel reči: „Pridi, dobri in zvesti hlapec, dobra in zvesta dekla, ker si bila v malem zvesta, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega Gospoda!“ — Bodimo torej, predragi bratje in sestre moje, stanovitni in zvesti v tem, kar smo obljubili pred najsvetejšim; spolnujmo natančno, kar nam vodilo vелеva; spominjajmo se v svojih molitvah naših vodnikov, ki so nas sprejeli v tretji red in nas napeljujejo k popolnosti, spominjajmo se tudi vseh bratov in sester našega reda, da si tako eden drugemu pomagamo k večni sreči v nebesa, kamer nas red po pravem potu varno vodi. Zdaj pa Jezus Kristus hvaljen bodi na vekov veke. Amen!

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo: brat **Emanuelj Sojar**, samostanski tretjerednik, zakristan frančiškanske cerkve v Ljubljani, † 17. julija t. l. za steklino (kaker poročajo časniki, ga je 15. oktobra lanskega leta v frančiškanski cerkvi neki pes vgriznil v desno roko. Dasiravno pa so ga zdravili in se je rana zacelila; se je vendar natančno čez 9 mesecev pokazala steklina, ki mu je drugi dan na to po hudem napadu vzela življenje v najlepši mladosti, v 27. letu. Kaker slišimo, je bil jako dober redovnik); rajni udje 3. reda skupščine goriške: Ana (Marija) Kralj iz Dornberga, Marijana (Frančiška) Tomazin iz Ročinja; biljanske: Frančišek (Jožef) Debenjak iz Kozane; kobariške: Katarina Manfreda, Marija Volarič; libušenske: Marija (Magdalena) Kavčič iz Poljubina; gorjanske (v Gorjah): Elizabeta (Marija) Trčej; v Idriji: Marija Remic, Ivana Demšar, Frančiška Jurjavčič, Helena Likar.

Nadalje se priporočajo: neki novomašnik iz Libušnje; predstojništvo 3. reda libušenske skupščine; neka tretjerednica in njena hči; dve bolni tretjerednici; neki mladenič tretjerednik priporoča neko osebo z namenom, da bi se spreobrnila; več tretjerednic za milost stanovitnosti; g. župnik J. J. priporoča skupščino 3. reda v Ročinju, družbo Marijinih hčera in vso svojo duhovnijo; neka družina za zdravje; neka oseba za pravo spoznanje; neka tretjerednica v Idriji; tretjerednica B. G. v Ljubljani; Neža Kramer tretjerednica in Elizabeta Ciber za ozdravljenje dolgotrajne bolezni; M. K. tretjerednica na Štajerskem priporoča svojega brata za spreobrnjenje, svojega moža in svoje otroke, da bi srečno izdelali svoje študije in si izbrali stan, ki bo po volji božji, priporoča se tudi za hišni mir in blagoslov božji.

Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo: tretjerednica K. S. za ozdravljenje; M. D. v Martinski vesi za vse prejete milosti; tretjerednica R. G. iz Vertojbe za ozdravljenje svoje sorodnice, ki je bila na smert bolna; F. D. v Gradcu za pomoč v dušnih in telesnih potrebah, J. U. tretjerednica celjske skupščine za pomoč v raznih potrebah, zlasti za srečen porod; A. R. pri Sv. Lovrencu nad Mariborom za ozdravljenje 5letnega sinčka po hudem napadu bolezni; R. R. tudi tam za ozdravljenje od čudne in nevarne serčne bolezni, zadobljeno po priprošnji Matere božje, sv. Jožefa in sv. Antona Padovanskega; učiteljica Marija Vider v Loškem potoku za zmago pri najvišjem sodišču (priporoča molitev sv. rožnega venca za sovražnike).

„anketi“ celo nekaka odločevalna oblast, n. pr. ali se naj pišu „starioče“ ali „stari oče“, ali naj se krajša „itd.“ ali „i. t. d.“, ali naj se začenjajo verzi z velikimi ali z malimi čerkami, celo, ali se naj bi zedinili s Hervati v fonetični pisavi predlogov v sestavah: „iskazati, rastezati, optergati, potpirati, potplat, op tla“ itd.? Kako je prav izgovarjati stari „l“ na koncu, to pa ni pravopisno vprašanje, temuž pravorečno, ki gre ne obleki jezika, kar je pravopis, temuž jeziku samemu do živega. Tu nimajo pravice z večino glasov odločevati neketeri profesorji; tu gre odločiti narodu po (notranjih) natornih zakonih, ki mu jih imajo razložiti strokovnjaki v fonetiki slavenskih jezikov. Celó vprašanje, ali „bravec“ ali „bralec“, nikaker ni pravopisno, ampak je tematologično vprašanje. Tudi tega nima reševati kaka „anketa“, temuž strokovnjaki, izvedeni v zgodovinski tematologiji slavenskih jezikov. Jaz sem popisal o teh dveh vprašanjih precej platnic in, koliker se spominjam, sem z dokazi zavernil nasprotno terditve. Če hočejo nasprotniki vzdržati svoje nauke, bi morali dokazati, da sem se motil, drugači ne pridemo naprej. Prof. Žnidaršič omenja sicer moje vbadanje semtertja z veliko prijaznostjo, vendar se derži v omenjenih vprašanjih nasprotno strani. Morda so se mu zdeli moji dokazi prešibki in me vljudni gospod ni hotel žaliti s pobijanjem. Ali jaz bi mu bil le hvaležen, ke bi mi bil pokazal, kje in zakaj moja argumentacija ne velja. Sicer ne mislim, da sem povedal vse, kar se da povedati o tistih rečeh. Zato sem bil tudi že delj časa namenjen še enkrat se lotiti ljube stare pravde; vstreženo mi je torej, da mi je dal prof. Žnidaršič primerno priliko.

Začnimo torej *da capo* sè slavnim „eljanjem“, in ker se s tem vprašanjem, če pray po krivem, meša vprašanje o „travcu“ in „bralecu“, preiščimo mimogrede tudi to še enkrat. Po tem se vernemo k pravorečju, v katerem je razen „l“-ovega še več drugih vprašanj, ki bi jih bilo treba pretehtati in rešiti. Na dalje bomo, če Bog da, govorili o učenju prave izreke in dobrega branja v začetnih in nadaljnjih šolah, o slovnici in berilih, o naših narečjih, o stari slovenščini in drugih slavenskih jezikih v spodnji in zgornji gimnaziji in morda še to in ono, kaker bo beseda nauesla. Le da se nam štrana preveč ne zamota, se bomo deržali, kar se bo dalo, te razdelitve.

S čerko „l“ pišemo glas, ki ni in ni bil vedno in povsod enak, zlasti ne vedno in povsod tisti, ki ga imenujejo pri nas neki gospodje čisti „l“. Koliko je vseh raznih čistih in nečistih „l“-ov, to ne bi vedel za gotovo povedati niti kak učen fonetik. Techmer jih je sestavil v „Internationale Zeitschrift für allgemeine Sprachwissenschaft, 1. Band“ str. 180 v pregledu: 15, in nadalje jih omenja še nekoliko. Navadnemu „l“ pripisuje „articulatio linguolateralis alveolaris“, to se pravi, da ta glas nastane, ako se konec jezika vpre v gorenjo čeljust, torej na rob neba, kjer so zobje vsajeni v svoje luknje (te luknje se imenujejo „alveoli“) in zrak se porine ob straneh jezika, ki je zato stisnjen v sredo in v zadnjem delu, kar se da, znižan. Tega glasu Rusi in Poljaki nimajo; nadomeščajo ga v tujih besedah sè svojim mehkim, topljenim ali palatalnim „l“, ki se nareja, ako se konec jezika vpre v dolenje zobe, srednji del pa proti terdemu nebu (*palatum*) vpogne ter tako ob straneh zrak porine iz ust. Rusi pišejo ta

glas z λ, Poljaki pa se samim navadnim „l“, iz česer moremo sklepati, da je razloček mej nemškim alveolarnim „l“ in poljskim in ruskim palatalnim jako majhin. Za Nemce pisane praktične poljske slovnice ga niti ne poznajo in Rusini se ne obotavljajo pisati po svojem fonetičnem pravopisu Λονδον za „London“, Μικλοςιχ za „Miklosich“ itd. Po tem moremo soditi tudi, kako velik je nasproti razloček mej nemškim „l“ in poljskim „l“, ruskim л. Poslednjemu glasu pripisuje Techmer „articulatio linguolateralis dentalis“. V resnici se more narediti tako, da se vpre jezik na zobe ali mej spodnje in zgornje zobe; „in der Regel wird es interdental gesprochen“, pravi Rumpelt „Das natürliche System der Sprachlaute“ pag. 54. Ali bistveno to ni; mogoče je izreči ta glas tudi n. pr. tako, da se jezik nazaj zavije in spodnji del konca jezika pritisne na srednje nebo. Bistveno je, da se zadnji del jezika vzdigne proti mehjemu nebu, sprednji jezik je mej tem lahko celo v tej legi, kaker pri palatalnem „l“. Odzadnjemu ali mehjemu nebu se pravi „velum palati“ (Gaumensegel), zato se ta glas zdaj navadno imenuje „velarni l“, prej so ga imenovali „guturaljni“ (prav kaker oboje velja o k, g, h, na kterih mestu se napravlja „l“).

To je torej stari slavenski „l“, ki ga do današnjega dne govori neizmerna večina Slovencev; govorili so ga pa nekedaj tudi blizu vsi ostali arski narodi v Evropi in več ali menj ga govore celo še dandanašnji, nič se nam ga torej ne bi bilo treba sramovati. Dokazati se da, da so ga govorili že v starem veku Gerki in Latinci. Velarni „l“ je teman glas, ki se jako bliža glasu u in se celo popolnoma vanj spreminja. To se je tako godilo že v stari gerščini. Na Kreti so se našli napisi, ki imajo v več primerih v resnici v nam. λ: ἀντά (za ἀλήτη), αὔσος (za ἄλσος), θεύρεσθαι (za θίλλεσθαι), ἀδευφιαί (enkrat zraven večkratnega ἀδελφ-). Prim. Brugmann, Griech. Gramm. 82. Dandanašnji pa govore Sfakioti na Kreti nekak poseben (cerebralni ali kakuminaljni) ρ namestu λ: γάρα za γάλα, θάρασσα za θάλασσα, φίρος za φίλος (Foy, Lautsystem der griech. Vulgärsprache, Leipzig 1879, pag. 42) in ta ρ je mogel neposredno nastati le iz „l“, ne pa iz alveolarnega „l“. Ali ne le na Kreti je imel λ velarni (guturaljni) glas, temuč gotovo tudi drugod po Gerškem. To nam priča armenščina, ki nadomešča, dasiravno ima sama celo dvojni „l“, v tujih, zlasti iz gerščine izposojenih besedah λ sè spirantnim g (kaker se izrekuje n. pr. na Goriškem): Παυγος za Παῦλος. To je bilo mogoče namreč le, ako je imel λ glas l. Sievers, Grundzüge d. Phon. 3. Aufl. pag. 112.

O starem latinskem „l“ pa piše Fr. Stolz v latinski gramatiki (ki je izešla kaker Brugmannova gerška v zbirki Dr. Iwan von Müller, Handbuch der klassischen Altertums-Wissenschaft, München 1900) str. 24: „l war nach der Natur des folgenden Lautes entweder palatal (hell) vor den Vocalen e und i, vor einem zweiten l und im Wortauslaut oder velar (dunkel) vor a, o, u und allen Konsonanten ausser l.“ Prim. tudi Seelmann, Die Aussprache des Latein, Heilbronn 1885 pg. 327, kjer so navedene napisne oblike DVCIS, DVCISSIMO, ΛΟΡΚΙΣΙΜΟ, SVFVRARIUS, ki se dajo razlagati iz: „dulcis, dulcissimo, sulfurarius; dalje se po Schuhardtu navaja mnogokratno rokopisno „c a u c u l u s“ za „calculus“, t. j. „calculus“.

(Dalje prih.)